

Saznajte više o FLEX programu za srednjoškolce

Senator Bil Bredli zajedno sa kongresmenom Džimom Ličom je 1992. podržao usvajanje istorijskog zakona kojim je obezbijeđeno finansiranje razmjene učenika između SAD i država nasljednica bivšeg Sovjetskog Saveza. Program sada poznat kao FLEX se u međuvremenu proširio i na države izvan post-sovjetskog svijeta.

Šta se postiže razmjenom učenika?

Koncept programa razmene je proistekao iz želje nacija i njihovih naroda da izgrade mostove razumijevanja. U mnogim zemljama pokreti razmjene mlađih su postali dobro poznati i prihvaćeni od kraja Drugog svjetskog rata.

Ono što čini razmjenu mlađih uspješnom je jedinstveni način na koji mlađi ljudi uče o drugoj zemlji i kulturi, živjeći kao član porodice domaćina, a ne kao gost. Rezultat koji je postignut tokom godina je globalna svijest o pozitivnom uticaju razmjene, ne samo na veze između nacija, nego na život stotine hiljada učesnika, njihovih vršnjaka, škola, zajednica i roditelja. Mnogo današnjih svjetskih, nacionalnih i lokalnih lidera su i sami učestvovali u obrazovnim razmjenama, a njihov uspjeh svjedoči i o pozitivnom uticaju razmjene na njihove živote.

Šta je FLEX program?

FLEX program je prvi veliki, dugoročni program koji se fokusira na učenike srednjih škola.

Ovaj program je omogućen od strane Kongresa Sjedinjenih Američkih Država da pruži ruku prijateljstva ljudi iz SAD kao prvi dugoročni program razmjene za učenike srednje škole koji daje priliku učenicima da putuju u Ameriku na godinu dana.

FLEX je sada u 24. godini sprovodenja, a na njemu je do sada učestvovalo preko 25000 učenika. 2016-17 školske godine u ovom programu učestvuje 900 učenika koji idu u američke škole i žive sa američkim porodicama.

Učenici sa hendikepom mogu učestvovati na programu po istim kriterijima. Svake godine u SAD na program ode oko 20 učenika sa hendikepom.

Šta stipendija nudi?

Stipendija nudi sledeće:

- Povratnu avionsku kartu za međunarodno putovanje (od kuće do Sjedinjenih Američkih Država i natrag),
- Mjesečni džeparac koji će pomoći učenicima da učestvuju u društvenim aktivnostima i kupuju neophodni lični pribor,
- Smještaj u izabranoj SAD porodici domaćina godinu dana,
- Upis u američku srednju školu,
- Programske orientacijske aktivnosti uključujući pred-programsku pripremu i pripremu za ponovni dolazak kući,
- Programske aktivnosti organizovane u lokalnim američkim zajednicama,
- Podršku alumnijima u implementiranju projekata u njihovim domovinama,
- Zdravstveno osiguranje.

Šta stipendija ne nudi?

Stipendija NE pokriva sljedeće troškove:

- Plaćanje međunarodnog pasoša;
- Lične troškove koji nisu pokriveni mjesecnom stipendijom;
- Troškove prekoračenja težine prtljaga;
- Telefonske pozive koji se prave iz SAD kući ili pristup elektronskoj pošti.

Ko plaća program?

Ovaj stipendijski program u potpunosti finansira Vlada Sjedinjenih Američkih Država i sprovodi tј. nadgleda Biro za obrazovne i kulturne poslove (ECA) Stejt departmenta tј. Ministarstva inostranih poslova SAD. ECA promoviše razumijevanje između državljana Sjedinjenih Američkih Država i državljana drugih zemalja širom sveta. ECA programi uključuju obrazovne programe i programe obuke koji promovišu lične, profesionalne i institucionalne veze između ljudi i organizacija u Sjedinjenim Državama i u inostranstvu. FLEX je program je podržan na lokalnom nivou od strane državljana SAD i lokalnih srednjih škola koje dobrovoljno pružaju podršku učenicima bez finansijske kompenzacije.

Ko je kvalifikovan da se prijavi za program?

U skladu sa inicijativama koje finansira Vlada SAD, posvećenim promovisanju boljeg razumijevanja sa zemljama jugoistočne Europe, testiranje za Future Leaders Exchange (FLEX) stipendiju je zasnovano na postignuću (merit based), te je otvoreno i besplatno za sve kandidate koji ispunjavaju kriterijume. Raspored testiranja se objavljuje na sajtu programa u septembru svake školske godine.

Kvalifikovani kandidati treba da:

1. Budu upisani u prvi ili drugi razred srednje škole i da su rođeni između 1. januara 2000 i 15. jula 2002. godine
(učenici sa hendičepom mogu biti i stariji)
2. Trenutno pohađaju prvi ili drugi razred srednje škole
3. Imaju akademski uspjeh u rasponu dobar-odličan
4. Imaju prethodno iskustvo u učenju engleskog jezika
5. Ispunjavaju J-1 vizne/SEVIS uzrasne uslove za srednjoškolske učenike
6. Budu državljeni Crne Gore ili da su u mogućnosti da dobiju pasoš zemlje u kojoj se prijavljuju

Učenici sa hendičepom u Crnoj Gori i Srbiji moraju biti upisani u srednju školu na jesen 2016. godine i moraju biti rođeni između 15. februara 1999. i 15. jula 2002.

Ko nije kvalifikovan za prijavu za FLEX?

Učenici nisu kvalifikovani da se prijave ako:

- Ne ispunjavaju gore navedene kriterijume
- Ukoliko su boravili kod američke porodice tri (3) mjeseca ili duže tokom proteklih pet (5) godina
- Ukoliko su njihove porodice:
  - Aplicirale ili će aplicirati za emigraciju u Sjedinjene Države
  - Imaju planove da emigriraju ili su već emigrirali u Sjedinjene Države.

Kad i kako mogu da se prijavim?

Predstavnici Američkog savjeta za međunarodno obrazovanje svake jeseni posjećuju određene gradove kako bi sproveli testiranje. Kandidati moraju u centar za testiranje donijeti dokaz o godini rođenja i jednu noviju fotografiju dimenzija 3x4 cm.

Mesta centara za testiranje se objavljaju putem društvenih mreža i medija, a informacije se mogu dobiti i putem internet stranice discoverflex.org. Kandidati mogu biti testirani u samo JEDNOM centru za testiranje.

Svi kandidati prolaze kroz kratak test engleskog jezika (1. krug). Oni koji prođu prvi test rade esej na engleskom jeziku na svakodnevne, životne teme. Ovaj je esej dio 2. kruga.

Kandidati moraju uspešno završiti prva dva kruga testiranja prije nego što prime završne materijale za prijavu i prije nego što budu intervjuisani. Intervju i još jedan esej čine 3. krug. U okviru 3. kruga učenici rade još jedan test engleskog jezika.

Crna Gora:

Registracija u svim lokacijama za testiranje počinje u 8:30 ujutro i traje do 11 ujutro na sam dan testiranja. Ne postoji nikakvo prijavljivanje unaprijed. Ponesite crnu hemijsku olovku, fotografiju veličine 3x4 cm i ili identifikacioni dokument ili pasoš ili đačku knjižicu. Datumi testiranja za FLEX program, vremena i lokacije su sledeće:

Berane: 30. septembar 2016. (Zgrada Crvenog krsta, od 8.30 – 11.00.)

Podgorica: 1. oktobar 2016. (Zgrada Ekonomskog fakulteta, Univerziteta Crne Gore od 8.30 – 11.00.)

Kako se učenici biraju?

Nezavisno vijeće američkih stručnjaka iz polja obrazovanja i međunarodnih odnosa u SAD biraju finaliste i rezervne kandidate.

Izbor se zasniva na osnovu postignuća učenika što se može vidjeti iz detaljne prijave, preporuka nastavnika i demonstrirane pripremljenosti za godinu dana dugo iskustvo razmjene. Od učenika se traži da pribave zdravstveno uvjerenje, te da imaju potvrdu da su zdravstveno spremni da učestvuju u programu.

Proces izbora se završava u proljeće i svi kandidati se obavještavaju o svom statusu na programu do maja. Poznavanje engleskog jezika je važno, ali nije jedini kriterijum izbora.

Šta se dešava nakon obavještenja?

Nakon obavještenja, finalisti, rezervni kandidati i njihovi roditelji primaju informativne materijale kako bi se pripremili za odlazak. Oni moraju službeno obavijestiti Američki savjet za međunarodno obrazovanje da prihvataju stipendiju i predati svu potrebnu dokumentaciju. Učenici tada počinju, prema instrukcijama FLEX-a proces prijave za međunarodni pasoš i američku vizu.

Od maja do avgusta, Američki savjet za međunarodno obrazovanje i njegove partnerske organizacije pronalaze finalistima kvalifikovane američke porodice domaćine i pripremaju upis stipendista u lokalne srednje škole. U junu i julu, učenici koji prime stipendije učestvovaće u pred-programskoj orientaciji u svojim zemljama.

Učenici potom putuju svojim američkim porodicama domaćinima i zajednicama kako bi u avgustu počelo njihovo iskustvo razmjene. Učenici se moraju vratiti u svoju domovinu na kraju programa na dan određen od Američkog savjeta za međunarodno obrazovanje. Američka viza izdata učesnicima programa neće biti izmenjena ili produžena posle datuma kraja programa bez obzira na razlog.

Šta da uzmem u obzir prije prijave za FLEX?

Učenici koji su zainteresovani za ovaj program bi trebalo da razmisle o mogućim posljedicama ovog programa:

- Možda se nećete vratiti kući na vrijeme da polažete završne školske ispite (ako to vaša škola od vas traži)
- Možda ćete morati da ponavljate školsku godinu ili polažete razliku predmeta
- Iako učenici učestvuju u akademskom programu u SAD školski planovi i programi su dosta drugačiji nego u vašoj zemlji, i možda nećete učiti iste predmete.

Ko organizuje program?

Američki savjet za međunarodno obrazovanje organizuje testiranje, odabir, pripremu i putovanje za stipendiste FLEX programa. Osnovan 1974. godine Američki savjet je međunarodna, neprofitna organizacija koja radi na unapređivanju razumijevanja između različitih država razmjenom pojedinaca i jačanjem saradnje kroz obrazovanje. Američki savjet dizajnira, sprovodi i podržava inovativne programe u SAD, Evropi, Bliskom istoku, Aziji i Africi.

U proteklih 40 godina Američki savjet postao je jedna od glavnih američkih organizacija koja se bavi međunarodnim obrazovanjem i obukama u ovoj oblasti. Američki savjet administrira više od 30 programa razmene, kao i nekoliko programa za učenike srednjih škola, studente univerziteta, profesore, nastavnike. Američki savjet profesionalno administrira tj. sprovodi programe akademske, profesionalne i kulturne razmene za državljane Avganistana, Afrike, Evroazije, Bliskog istoka, južne Azije i jugoistočne Evrope.

Mnoge druge privatne, neprofitne organizacije iz SAD imaju ulogu u podršci programu FLEX.

Gdje mogu da dobijem više informacija?

Za učenike iz Crne Gore:

podgorica@americanouncilssee.org

tel: +382 67 562 121 (od 16.00h do 19.00h radnim danima)

Facebook: FLEX Montenegro

Website: www.ac-see.org